

الْتَّمَرِينَ الْأَوَّلُ: اَمَلًا الْفَرَاغَ فِي آيَاتِ نَصِّ الدَّرْسِ وَ أَحَادِيثِهِ بِكَلِمَاتٍ صَحِيحَةٍ .
جای خالی آیه‌ها و حدیث‌های متن درس را با واژگان درست پر کن.

عِلْمُ، النَّارِ، عُقُولِهِمْ، الْحَسَنَهُ، أَحْسَنُ، لِسَانَهُ، تَفْعَلُونَ

- ۱- ﴿ اُدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَ الْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَ جَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ﴾ (با دانش و پند نیکو به سوی راه پروردگارت فرا بخوان و با ایشان به شیوه‌ای که نیکوتر است بستیز!)
- ۲- ﴿ وَ لَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ﴾ (و از آنچه دانشی به آن نداری پیروی نکن.)
- ۳- ﴿ لَمْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴾ (چرا آنچه را انجام نمی‌دهید می‌گویید.)
- ۴- كَلَّمَ النَّاسَ عَلَى قَدَرِ عُقُولِهِمْ . (با مردم به اندازه خردشان سخن بگو.)
- ۵- تَكَلَّمُوا تَعْرِفُوا فَإِنَّ الْمَرْءَ مَخْبُوءٌ تَحْتَ لِسَانِهِ .
سخن بگویند تا شناخته شوید. همانا انسان زیر زبانش پنهان است.)
- ۶- مَنْ خَافَ النَّاسَ مِنْ لِسَانِهِ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ . (هر کس مردم از زبانش بهراسند او از دوزخیان است.)

الْتَّمَرِينَ الثَّانِي: تَرْجَمَ الْأَحَادِيثَ، ثُمَّ عَيَّنَ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ) .
حدیث‌ها را ترجمه کن؛ سپس آنچه را خواسته شده بازگو کن.)

- ۱- إِنَّ مِنْ شَرِّ عِبَادِ اللَّهِ مَنْ تُكْرَهُ مُجَالَسَتُهُ لِفُحْشِهِ . (الفَعْلَ الْمَجْهُولَ وَ الْجَارَّ وَ الْمَجْرُورَ)
(از بدترین بندگان خدا کسی است که به خاطر زشت‌کرداری اش، همنشینی اش ناپسند شمرده می‌شود.)
/الفَعْلَ الْمَجْهُولَ: تُكْرَهُ / الْجَارَّ وَ الْمَجْرُورَ: مِنْ شَرِّ، لِفُحْشِ
- ۲- أَتَقَى النَّاسَ مَنْ قَالَ الْحَقَّ فِي مَا لَهُ وَ عَلَيْهِ . (اسْمَ التَّفْضِيلِ وَ الْمُضَافِ إِلَيْهِ)
(پرهیزگارترین مردم کسی است که سخن حق را می‌گوید چه به سودش باشد چه به زیانش.)
/ اسْمَ التَّفْضِيلِ: أَتَقَى / الْمُضَافِ إِلَيْهِ: النَّاسِ
- ۳- أَلْعَلُّ نَوْراً وَ ضِئَاءٌ يَقْذِفُهُ اللَّهُ فِي قُلُوبِ أَوْلِيَائِهِ . (اَلْمُبْتَدَأُ وَ الْفَاعِلُ)
دانش نور و روشنایی است که خداوند آن را در دل‌های دوستانش می‌افکند / (اَلْمُبْتَدَأُ: أَلْعَلُّ / الْفَاعِلُ: اللَّهُ)
- ۴- قُلِ الْحَقُّ وَ إِنْ كَانَ مَرًّا . (فَعْلَ الْأَمْرِ وَ الْمَفْعُولِ) (حق را بگو اگرچه تلخ باشد / (فَعْلَ الْأَمْرِ: قُلِ / الْمَفْعُولِ: الْحَقُّ)
- ۵- لَا تَقُلْ مَا لَا تَعْلَمُ، بَلْ لَا تَقُلْ كُلَّ مَا تَعْلَمُ . (الْمُضَارِعَ الْمَنْفَى وَ فَعْلَ النَّهْيِ)
آن چه را نمی‌دانی نگو؛ بلکه هر آن چه را می‌دانی نیز نگو / (اَلْمُضَارِعَ الْمَنْفَى: لَا تَعْلَمُ / فَعْلَ النَّهْيِ: لَا تَقُلْ)

الْتَّمَرِينُ الثَّالِثُ: تَرْجِمْ كَلِمَاتِ الْجَدُولِ الْمُتَقَاطِعِ، ثُمَّ اكْتُبْ رَمَزَهُ .
 واژگان جدول متقاطع را ترجمه کن؛ سپس رمز آن را بنویس.

یجادل / مَتَّان / تَعْلیم / حَفَلات / أَقلام / امْرَأه / مَعْمَرَه / مُزَارِع / تَلْمِیذ / رَائِحَه
 حاسوب / أَبناء / أَلْفانِ / أَزهار / أَساور / إِعصار / تَبجیل / ساحات / كِبائِر

ل	ی	ج	ب	ت	گرامی داشتن	۱
ر	م	م	ع	م	کهنسال	۲
ل	د	ا	ج	ی	ستیز می‌کند	۳
م	ی	ل	ع	ت	یاد دادن	۴
ع	ر	ا	ز	م	کشاورز	۵
ت	ا	ل	ف	ح	جشن‌ها	۶
ذ	ی	م	ل	ت	دانش‌آموز	۷
ه	أ	ر	م	إ	زن	۸
ه	ح	ئ	ا	ر	بو	۹
ن	ا	ف	ل	أ	دو هزار	۱۰
ر	ا	ص	ع	إ	گردباد	۱۱
ر	ئ	ا	ب	ک	گناهان بزرگ	۱۲
ت	ا	ح	ا	س	میدان‌ها	۱۳
ن	ا	ت	ئ	م	دویست	۱۴
م	ا	ل	ف	أ	فیلم‌ها	۱۵
ب	و	س	ا	ح	رایانه	۱۶
ر	و	ا	س	أ	دستبندها	۱۷
ء	ا	ن	ب	أ	فرزندان	۱۸
ر	ا	ه	ذ	أ	شکوفه‌ها	۱۹

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: جَمَالُ الْمَرْءِ قِصَاحَهُ لِسَانِهِ. زیبایی انسان به شیوایی زبانش است.

الْتَمَرِينُ الرَّابِعُ: عَيِّنْ فِي كُلِّ مَجْمُوعَةٍ الْكَلِمَةَ الْغَرِيبَةَ. در هر گروه واژه ناهماهنگ را شناسایی کن.

۱- القشر (پوست)	اللَّبَّ (مغز میوه)	النَّوى (هسته)	الغاز (گاز) ■
۲- الید (دست)	الرَّأس (سر)	الْقَدَم (گام)	السَّیاح (پرچین) ■
۳- الإِثْم (گناه)	الدَّنْب (گناه)	الحَصَّه (قسمت) ■	الخَطِیئَه (لغزش)
۴- الثَّعْلَب (روباه)	الکلب (سگ)	اللَّيْن (نرم) ■	الذَّئْب (گرگ)
۵- الزُّیوت (روغن ها) ■	المُزَارِع (برزگر)	العامل (کارگر)	المُوظَّف (کارمند)
۶- السَّروال (شلوار)	القَمِیص (پیراهن)	الفُستان (پیراهن زنانه)	السَّمَك (ماهی) ■

الْتَمَرِينُ الْخَامِسُ: تَرَجِّمِ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ. جمله‌های زیر را ترجمه کن؛ سپس آن چه را خواسته شده شناسایی کن.

- ۱- سافَرْتُ إِلَى قَرْيَةٍ شَاهَدْتُ صُورَتَهَا أَيَّامَ صِغَرِي. (الْمَجْرُورَ بِحَرْفِ جَرٍّ وَ الْمَفْعُولَ)
به روستایی ره سپردم که عکسش را در روزگار خردسالی ام دیده بودم.
/ الْمَجْرُورَ بِحَرْفِ جَرٍّ: قَرْيَةٍ / الْمَفْعُولَ: صُورَتِ
- ۲- عَصَفَتْ رِيَّاحٌ شَدِيدَةٌ خَرَبَتْ بَيْتًا جَنْبَ شَاطِئِ الْبَحْرِ. (الْمُضَافُ إِلَيْهِ)
بادهای شدید طوری وزید که خانه‌ای را کنار ساحل دریا ویران کرد
/ الْمَفْعُولَ: بَيْتًا / الْمُضَافُ إِلَيْهِ: شَاطِئِ، الْبَحْرِ
- ۳- وَجَدْتُ بَرْنَامَجًا يَسَاعِدُنِي عَلَى تَعَلُّمِ الْعَرَبِيَّةِ. (الْمُضَافُ إِلَيْهِ)
برنامه‌ای یافتم که مرا در آموزش زبان عربی یاری می‌کرد
/ الْمَفْعُولَ: بَرْنَامَجًا، ي / الْمُضَافُ إِلَيْهِ: الْعَرَبِيَّةِ
- ۴- الْكِتَابُ صَدِيقٌ يَنْقِذُكَ مِنْ مُصِيبَةِ الْجَهْلِ. (الْمُبْتَدَأُ وَ الْخَبَرُ)
(کتاب دوستی است که تو را از بلای نادانی می‌رهاند)
/ الْمُبْتَدَأُ: الْكِتَابُ / الْخَبَرُ: صَدِيقٌ
- ۵- يُعْجِبُنِي عِيدٌ يَفْرَحُ فِيهِ الْفُقَرَاءُ. (الْجَمْعُ الْمَكْسَرُ وَ نُونُ الْوَقَايَةِ)
عیدی به شگفتم می‌آورد که تهیدستان در آن شاد شوند
/ الْجَمْعُ الْمَكْسَرُ: الْفُقَرَاءُ (م فقیر) / نُونُ الْوَقَايَةِ: يُعْجِبُنِي
بَرْنَامَج: برنامه

الْتَمَرِينَ السَّادُسُ: عَيْنَ الْبَيْتِ الْفَارِسِيِّ الَّذِي يَرْتَبِطُ بِالْآيَةِ أَوْ الْحَدِيثِ فِي الْمَعْنَى (بیت فارسی ای را که با آیه یا حدیث در معنا در ارتباط است شناسایی کن).

۱- ﴿وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ﴾ (به یکدیگر لقب‌های زشت ندهید.) (د)

۲- عَوِّدْ لِسَانَكَ لِيْنَ الْكَلَامِ. (زبان‌ت را به نرم‌سخنی خو بده.) (ج)

۳- فَكَّرَ ثُمَّ تَكَلَّمَ تَسْلَمَ مِنَ الزَّلَلِ. (بیندیش، آنگاه سخن بگو، تا از لغزش سالم بمانی.) (ب)

۴- أَكْبَرُ الْعَيْبِ أَنْ تَعِيبَ مَا فِيكَ مِثْلَهُ. (بالاترین عیب‌ها آن است که چیزی را که مانندش را در خود داری برای دیگران عیب بدانی.) (ه)

۵- تَكَلَّمُوا تُعْرِفُوا فَإِنَّ الْمَرْءَ مَخْبُوءٌ تَحْتَ لِسَانِهِ. (سخن بگویید تا شناخته شوید، زیرا که مرد زیر زبانش نهفته است.) (الف)

الف) تا مرد سخن نگفته باشد/ عیب و هنرش نهفته باشد (سعدی)

ب) سخن کان از سر اندیشه ناید / نوشتن را و گفتن را نشاید. (نظامی گنج‌ای)

ج) به شیرین‌زبانی و لطف و خوشی / توانی که پیلی به موئی کشی (سعدی)

د) خلاق را به القابی که زشت است / نخواهد هر که او نیکو سرشت است (مهدی الهی قمشه‌ای)

ه) آن کس که به عیب خلق پرداخته است / زان است که عیب خویش شناخته است (امثال و حکم دهخدا)